

ACC. N:R M. 12476:1-6.

Landskap: Småland Upptecknare: Fringsal Johansson, Växjö  
Härad: Östbo Berättare: " " "  
Socken: Fringsal Berättarens yrke: lantbrukare  
Uppteckningsår: 1952 Född år 1885 i Fringsal

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Kyrkknytdov. s. 1-6.

LUF 88.

ACC. N:R M. 12476:1.

Svar på prägelista: L. U. F. 88 Kryddkvastor.

Jag minns att ännu vid tiden för senaste rekelskiftet brukade kvinnorna komma till Fryde kyrka om söndagarna bärande psalmboken i vilken låg en kvast med väluktande örter såsom äbrodd, reseda eller dylikt.

Kvasten kallades i ortens mål = kryddäkäret. Jag tror att man hade flera kvastar, som doftade gott för att man skulle lättare kunna hålla sig pigg och vaken under predikan. Seden att föra med sig kryddkvastar torde vara av gammalt datum.

Präster i gången tid höll långa predikningar vid gudstjänsterna, och

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Lrf 88

1

ACC. N:R M. 12476:2.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

8

Det gällde för kyrkobesökarna att vara vakna vid gudstjänsterna, var man än aldrig så trött. Fingo präst eller kyrkstöt se att någon sovt och slumrade till. (Dumtada) så fick den sömnige en pårtötning och det ansågs vara en skam. Det var endast om sammaren då blommar och örter prodades som bruket med kryddkvarter vid kyrkobesök var vanligt.

Kvinnorna hade också andra sätt att hålla sig vakna under predikan. Man hade kyrkkryddor (Tjörnkä-krydda) i dosor som voro särskilt härtill avsedda. En sådan dosor från tiden omkr. 1830 är avbildad å sid. 6. Den är gjord av pappmarsché eller något

liknande ämne, röd- och svartlackad  
samt lock dekorerad med en bild.

(skomakare vid sitt arbetsbord)

Jag har också sett dylika dosor dekorerad  
med en blommålning å locket.

I dessa dosor hade kvinnorna "kyrkökrydda"  
såsom: ingefära, sockerbitar och karameller  
(päckagrissä) för eget behov, och även  
för att bjuda de kring sittande.

En gammal kvinna berättade en gång  
för meddelaren att hon som barn  
gärna satte sig i en bänk där det  
satt "morä" som hon visste brukade  
föra med sig, kyrkökryddor ty. vanligen  
läto dessa, om "di va givanna"  
även barnen smaka av arkens innehåll.  
De "finare" moräna brukade också ha

ACC. N:R M. 12476:4.

en liten flaska parfym (lokktävattäm  
eller ällkälåm som det också kallades)  
Det var endast kvinnor som förde  
med sig, det ovannämnda till kyrkan.  
Männen (kararna) hade snus eller tobak  
som man bjöd de kringgittande på.  
Det förekom under själva gudstjänsten.  
Man sökte smulla därmed så inte  
prästen såg det, men det lyckades  
dåligt. Prästerna dundrade väldigt  
mest på stämmorna mot askicket  
med kyddor, lokktävattens flaskor  
och även luvflaskorna som kring-  
bjöds ute på kyrkbacken före och  
efter gudstjänsterna gisslades av prästerna  
som man vid studium av gamla  
sockenstämmoprotokoll ofta finner.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

—  
4

ACC. N:R M. 12476:5.

Värierna man fick kryddorna  
eller var de tillverkats är okänt.

Troligen köptes de på marknader  
eller av pringvandrande försäljare.

Spinnorna lura kryddorna i kjortel-  
säckerna under klädningen, mämnen  
smurdor an i väst- eller byxfickan.

Somflaskan i rockens innerficka.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

5

M. 12476:6.

Landskap: *Småland* ~~Berättare:~~ tecknat av Fingal Johansson

Härad: *Östbo* ~~Berättarens yrke:~~ lantbrukare

Socken: *Fryele* ~~Berättarens adress:~~ Värnamo

Uppteckningsår: *1952* Född år 1885 i Fryele.

Upptecknare: *Fingal Johansson Nydalarvägen 13 Värnamo*



6 Kryddosa (naturlig stork) från 1830-talet  
Fryele s:n. Östbo l.s.d.